

ČESKÝ NÁRODNĚ SOCI
PRAHA II., Myslikova

tion Mus
sehenen
derungen
derholt
der auf
und Sieg
zu betor

DER OBERLANDRAT

Do 112
Gitschin, den 5. Februar 1941. 5

An Herrn

Unterstaatssekretär Dr. von Burgsdorff

in P r a g .
Czernin - Palais.

MM 1072
Betrifft: Graf Schlik in Gitschinowes.

Sehr verehrter Herr Unterstaatssekretär !

Auf Grund der mir zugekommenen Aufforderung
Herrn Regierungsrat Dr. Kaiser gebe ich Ihnen
eine etwas umfangreichere Beurteilung über den
und seine Familie deshalb, weil es sich hier um
den schwierigen Fall handelt. Ich möchte vorab
dass ich den alten Grafen Schlik und seine Familie
nismässig sehr genau kenne, weil er mich häufig
ich auch schon mehrfach bei ihm zu Gast gewesen

Übersetzung des Programms:

40

Zbyněk Přecechtěl:

"Das Märchen vom Tanz".

Ballet in 6 Bildern.

Leitung: Zbyněk Přecechtěl.

Libretto, Choreografie und Kostüme: Nina Jirsíková

Es spielen:

Die Königin	-	L.Skrbková	
Der Prinz	-	J.Kropáček *)	2.
Die Fee	-	S.Víchová	
Der Henker	-	N.Jirsíková	
Zwei Hofdamen	-	H.Hrdinová,*) M.Fischerová	
Zwei Würdenträger	-	Vl.Brodský,*) J.Kozák	
Feen und Bräute	-	B.Müllerová, M.Matasová, V.Škramlíková J.Dítětová,*) J.Nedvědová*)	
Herrschaften bei Hof	-	V.Podzimek,*) R.Žďarská,*) S.Zázvorková,*) Z.Kočová,*) Z.Míka,*) J.Kubát*)	
Volk	-	Skrbková, Kozák, Kropáček,*) Podzimek,*) Brodský,*) Hrdinová,*) Dítětová,*) Nedvě- dová,*) Zázvorková,*) Žďarská,*) Kočová,*) Víchová, Jirsíková, Fischerová, Skram- líková, Müllerová, Matasová.	

*) (Schüler der Schauspielschule)

Beleuchtung: J.Mandaus, Z.Mareš, J.Mašek und J.Vojáček

Bühnenbild: V.Forejt, F.Měcháček, F.Kopecký, V.Sýkora.

Masken: J. Linhart

Große Pause nach dem 4. Bild.

Plakatentwurf von Atelier Remo.

A

Censurní zpráva .

Podepsaný bedlivě přečetl celé ~~XXXXXXXXXX~~ baletní libreto, které dne 30. ledna 1941 obdržel k cenzuře a dospěl po uvážení všech okolností, na něž nutno ^{pro oběžný} baletní libreto ku čís. 18033 pres. ai 1939 a předpisů tam uvedených vzíti zřetel, k závěrku, že ~~XXX~~ jest beze změn přípustnou.

~~XXXXXXXXXXXX~~

Dětem školou povinným ^{má} ~~XX~~ býti hra přístupna.

Účast zástupce zemského úřadu na hlavní zkoušce ^{jest} ~~XXXX~~ vzhledem k povaze kusu nutná.

V Praze dne 8. února 1941.....

Podpis:.....

ZEMSKÝ ÚŘAD V PRAZE.

A

Podnikatel: Burian F.E., div. ředitel v Praze 209 z r. 1941.

Datum 28. ledna 1941 J. odd. 20a.

Došlo 28. ledna 1941 Spolu vyřízená čísla: 0.

Věc: < Divadelní hra „Pohádka o tanci, od N. Jirsíkové“ ; censura. >

Videaťy

Označení náležitosti: <i>Hodnotitelné Jnes!</i>	Lhůta do:
Obsah vyřízení pro podací list:	Je řízení zakončeno?
Povoleno beze změn.	Z
Jak má být vypraveno? (Obvyčejně, doporučeně, na zpáteční listek, do vlastních rukou, poštovním podrobně, od poštovního osvobozeno a.p.)	

Další pokyny pro písařnu a výpravnu a za nimi odděleny vodorovnou čarou, pro domo a text vyřízení.

Pisárno, opiš vyřízení!

Výpravno: vyprav bez příloh; ~~přílohy~~
 řízení 1. policej. ředitelství v Praze,
 2. zem. úřadu v Brně!

Podnikatel-ův zástupce - přijal klausulovaný výtisk hry. Byl poučen, že nejsou přípustny odchylky od schváleného textu.

V Praze dne 26. února 1941.

C.m.: Podpis příjemce:
[Signature]

Uložiti a.a:

Dne 26. února 1941.

Po vypravení k záznamu.

1067, 6.2.41. [Signature]

Čís. kmenové:	Značka:	Rok:
209	VII 14 d/3	1941
Skartováti v roce:		

br.m.
oddělení C z.ú.

k nahlédnutí.

V Praze dne 8. února 1941.

Háj
přednosta oddělení 20a.

Došlo do odděl. C z.ú. dne 10. února 1941.

br.m.

p. přednostovi I. skupiny zemského úřadu s tím, že s
navrhem p.přednosta odděl.20a souhlasím.

V Praze dne 10. února 1941.

VII B-118

51

Prag, den 11. März 1941.

Geheim

1.

5/a

11-8
Geheim

stellung am 10.3.1941 hinter einer Vorhang-
Kulisse und im Orchester entstandenen Lärm hat.
Ferner ist zu klären, welchen Wortlaut die Durch-
sage einer Verlautbarung in tschechischer
Sprache nach Vorstellungsschluss hatte.

Über die weitere Behandlung der festgenom-
menen drei Personen entscheide ich nach Vorlage
staatspolizeilichen Abschlussberichtes
möglich.

Heil Hitler

Divadelník slouží ale neposluhuje

Zbrojovka Brno 94

Divadelní časopis • Řídí redakční kruh: E. F. BURIAN, J. KÁRNET, M. KOUŘIL, B. NOVÁK, J. POKORNÝ, J. RABAN, A. RADOK • Vydává a za redakci odpovídá E. F. Burian, Praha II., Na Poříčí č. 24, divadlo D 41 • V úpravě M. Kouřila tiskne Českomoravský Kompas v Praze • Používání novin. známky povoleno vřn. ředitelství pošt a telegrafů č. 260.956/III-a ze dne 5. prosince 1939 • Dohledací úřad Praha 25

Návštěvníci

D41

využijte výhod plynoucích Vám ze spolupráce školy s divadlem:

Každý posluchač, který se vykáže tímto textem obdrží 20% slevy v prospektu z uvedených cen.

Kursy němčiny

pro začátečníky i pokročilé zahajují se počátkem každého měsíce.

Soukromá škola jazyková ing. E. Maděry,
VINOHRADY, Jugoslávská 3.

RAZÍTKA a PODUŠKY

dobře
dělá

Kubias

PRAHA-SPÁLENÁ 40

*Chcete přispěti k výstavbě nového českého
divadelnictví?*

Vstupte do Kruhu přátel D41,

který dává svým členům

52-1

ANKETA

A

52-1a

Protože věříme, že jen nejužší spolupráce kritiky s divadlem může posloužit českému současnému divadelnímu hnutí, otvíráme všechny své zkoušky kritikům. Kdo z kritiků má zájem, může si vyzvednouti v kanceláři divadla legitimaci, opravňující ke vstupu na zkoušky.

D41

52-2a

81

Zbyněk Přecechtěl:

POHÁDKA O TANCI

Balet o šesti obrazech.

řídí: Zbyněk Přecechtěl

libreto, choreografie a kostymy: Nina Jirsíková

Přesladký vzduch jenž nemění
jde blíž a blíž a líbá mne jak
vyvátá ze rtů probuzené země

Rozkošnou hudbou do listů se
píšťala vánku houpající jemně
vlnami větví v jejichž náruč pa
jak hnízdo smíchů které zrůžov
jak modrý stín když do růží s
ptačími křídly lebe rozkošně

52-4

Ach ptáci lásky ptáci od Chiassi

Přileťte ke mně do mých šťastných dlaní
a přesvědčte se jaké jsou to hlasy
jež žádná bolest stínem nezaclání
Hle zde je srdce Slyšíte jak bije?
Jak je to prosté Bije pro svou paní
a v jeho lásce k ní i ona žije

Ach slyším zvon Smrt Zvon Pryč hlase zvonu
jenž pohřbíváš mé šťastné fantasie

Zvonil jak zvon při Beatrice skonu

I. Anketa s obecnstvem.

V minulém čísle jsme uveřejnili odpovědi kritiků na 3 otázky, týkající se naší práce (viz 7. číslo Programu D 41, str. 206 až 226) a zároveň jsme požádali obecnstvo, aby i ono zaujalo své stanovisko jak k našim otázkám, tak k názoru české kritiky.

D 41!

Nové číslo Programu D 41 přineslo poměrně zajímavou novinku — anketu s kritiky. Nejprve tedy o těchto. Přes všechny menší nesrovnalosti všichni *v zásadě* s činností D 41 souhlasí. Zajímavá je však ona ostýchavost, s jakou se všichni vyjadřují. Jakoby se báli, aby se něčeho či někoho příliš nedotkli. I ten (předpokládalo by se) nejvíce nesouhlasící F. Peiger takřka jen naznačuje. Všichni se bojí trefit se do živého, trefit se do D 41. A jaksi nikdo neví jak na to; aby snad nebyli obviněni z nepodpoření dobrých snah. A všichni se snaží shledávat spíše klady než zápory a jak jen trochu mohou, chválí atp. Nuže, s tím nelze souhlasit. Chvalořečníků a propagátorů má D 41 dost. Až zaráží, jak se všechno omlouvá, ať je to cokoli. Tedy k věci. Ne co se na D 41 líbí, ale co se nelíbí!

D 41 stává se divadlem, snad nechtěně, stále více konvenčním. V dřívějších letech bojovalo, rvalo se s dobou, s konvencemi, s lžikulturou, pauměním. Dnes říká, že to chce dělat. Ale, myslím, že ustrnulo na starých prostředcích. Vybojovalo, vydupalo si své postavení těžkou, namáhavou prací, usilováním mnoha let. Bylo zneuznáváno, tupeno, hanobeno, umlčováno. A to mu svědčilo. Rostlo. Sílilo. Dnes je všeobecně uznáno, schváleno, vzhlíží se k němu jako spasiteli našeho divadla, zbožňují se jeho herci, stalo se módou o něm mluvit, psát, uvažovat, ba i navštěvovat. Snobi z Národního a Městského se dnes přestěhovali do D 41. To je nejsmutnějším faktem. Je divadlem snobství, módnosti většinou pozéřské mládeže; hlásí se k němu lidé, věra tleskající bezduché, v módě jsoucí, operetce. Je zásluhou, že lidé vůbec byli donuceni myslet o moderních divadelních problémech, ale kdo opravdu myslí? Kdo neopakuje fráze novin jako bude opakovat fráze kritiků, účastnivších se naší ankety? Doufejme, že aspoň někteří z těch kteří stojí D 41 nejbliže v Klubu přátel.

Promiňte přílišné nekonkrétnosti, leželo to na mně, jak to je, jinak jsem to nedovedl. Ad 1, 2, 3, vaší ankety — dost frází na to se napovídali p. kritikové a co ještě obecnstvo! Těším se na čerstvý vzduch, vanoucí z nového D 41.

Oldřich Kryštofek.

Za prchajícím | Ivan Skála

V kapli bázně slovo moje klečí
nežli se vznímá v prudkou nahotu
Mdlí prudkost štětců již A babylonskou řečí
léčíme svoji nemocu

Mé slovo sotva na návsi
už prchá jeho krásná hlava
Jak slovo mé se potácí
hle on už prchá dálavama

Tmu srkám jako lyšaj světlo
Mé vyznání má ranní hřivna
v požáru sladkém k nohám slétlo
Plachost tvá už mi není divná

V černi v níž čas lisuje světlé hlavy
prstenný verš tě odmyká
tou pokorou jež nikdy nedoslaví
Nad sůl jsme milovali básníka

Pokračování I. ankety s obecnstvem.

Příteli Buriane!

Odpovídám na tři kladené otázky, jen jako divák a přítel D 41. Které divadlo dává možnost novým autorům uplatnění, lze to jen uvítat! Velmi často se odkládá věc jen proto, že je to »prvotina«, a že autor nemá ještě »jméno«. Nový autor chce povzbudit! Chce a hledá jasnou odpověď; třeba zápornou, ale upřímnou. V ostatním (jen v 1. ot.) bych souhlasil s panem Němečkem.

Velmi často se však stává, že hra v představitosti autora, byla zcela jiná než na scéně. I režijní a herecké chyby pak škodí, poněvadž jest to prvotina a chyba se vytkne autorovi. (V D 41 však často kritika »sjede« všechny, od autora až k herci.) Je třeba nutné porady s autorem!

Na druhou otázku jsem již z části odpověděl. Však je jisto, že i když pokusy skončí prohrou, přece jen se nám představovali budoucí dramatikové. Ostatně, dobrý a průbojný režisér se nebojí proher, poněvadž ví, že přeci jednou zvítězí! (Věřím, že i myšlenka Burianova.) Je sice pravda, že hry staré jsou vlastně aktuální. Až bude přerod

52-5a

světa dokončen, pak vyjdou díla, která budou zobrazovat včerejšek, tedy dnešek a která vlastně by měla býti již dnes!

V duchu D 34 — D 41,

věrní heslu »Sloužit, ale neposluhovat« pevně k cíli, »Divadlo Práce«!

Zdraví

J. Doležal.

D 41.

Pestrá sezona D 41 vynutila si u divadelního obecnstva i samotné kritiky ještě hlubší zájem o otázku co vlastně Burian řeší, co má za základ, na němž si dovoluje stavět svůj repertoár prvotiny jež některá kritika ostře odmítá? A tu přichází právě anketa E. F. Buriana a kritiky.

Pestrá směs, krátkých i delších úvah, směs odpovědí přátel i »starých známých přátel« a to je nutno, aby promluvílo veřejně i obecnstvo samo, co soudí o D 41 s E. F. Burianem na straně jedné a o kritice na straně druhé. Nuže mluví mladý dělník:

Přirozeně žijeme ve XX. stol., létáme nad oblaka, máme elektřinu, stavíme, bouráme atd., prostě jdeme vpřed, nečekáme zázraků božích, tím méně v podobě člověka-umělce. Nenarodí se genius, přinášející s sebou dar nebes, aby řekl, národe český, zde máš nové divadlo pro další tisíciletí a zde máš pro to divadlo na tři sta let sladké autory. Nevěřící v tento zázrak je mladé obecnstvo D 41 a proto vítá člověka z masa a krve, který se svým kolektivem chopil se práce na novém divadle, tvoří a jde kupředu. Nenarodil se Smetana, s celým svým nyní národním pokladem, musel na něm pracovat a národ ctí poklady jím zanechané; ovšem dlouho potom, kdy Smetana žije v ústraní možno říci v bídě umírá, nedočkav se zhodnocení své práce.

A hle, Burian představuje během sezony svému obecnstvu několik nových autorů. Zde máš, lide, posud' spravedlivě, toť jsou noví lidé, kteří chtějí pro tebe pracovat.

Ale tu zasahuje kritika. Nedivím se kritikům Smetanovým tehdejší doby, vždyť to byli většinou cizí lidé.

Ale nač se dívat tak daleko zpět. Víme, že E. F. Burian prošel a stále prochází, různými názory určité kritiky, přesvědčující své čtenáře o tom, že Burian zachází tak daleko, že až obecnstvo nedostává za svůj peníz své zboží.

Víme, že daleko lehčí by bylo E. F. Burianovi udělat na sezonu takovou třeba »Skákal pes přes oves« a na příští sezonu třeba »Přes oves, skákal pes« a hotovo. Bez rizika, popularita, divadlo plní, ale co hlavního; celý rok od kritiků pokoj.

O tom o všem obecnstvo D 41 ví a říká: E. F. Burian a jeho kolektiv miluje svou práci skutečně, jeho práce je prolnta láskou a kdo pracuje s láskou pracuje rád a kdo pracuje rád pracuje dobře. Pracuje na základech nového divadla, odpoutává se od starých ztrnulých zásad, hledá a upravuje nové cesty i cestičky novým mladým lidem, chce uvést a uvádí divadlo vpřed.

526

Ale divák D 41 též vidí z různých směrů ankety (bohudík již z větší části příznivé) že stávající kritika nemá pevnější základ na němž může odsoudit tento nový směr, což bere na vědomí.

Odpovědi na otázky: 1. Jistě.

2. Nemusí. Mláďí pochopí mláďí.

Moje prosté posouzení v případě zařazení do Programu eventuelně opravte.

V plné účtě

Karel Tancl, dělník.

Redakce Programu D 41.

Ad 1. Souhlasím, ovšem pod podmínkou vnitřní problematiky a závažnosti dramatického útvaru, neboť forma není podstatným znakem umění (jinak upadneme do prázdných estetických frází). Dosavadní hry by se však nedaly zařadit jednotně do této kategorie (Vtelenský, Šetka), neboť autoři ustrnuli na formě. Počin však od Vás chvályhodný a risiko, E. F. Buriane, jen dále: pro krásu pohybu, experimentu, pro nové dramatiky, pro nové problémy.

Ad 2. Výhra, ať v materiálním či morálním slova smyslu není nutným předpokladem. Místy se totiž naráží na nepochopení plynoucí z duševní impotence.

Ad 3. Snad jsou tyto problémy příliš neprožité, nevykrytalizované. Ostatně doufám, že přijdou noví Pokorní. Není-li část viny na výběru a divadelní praxi E. F. Buriana, o tom se budeme moci přesvědčit v soutěži námětů, kde budeme moci ocenit jejich závažnost a psychologickou hloubku.

Ad 4. Peiger. Co rozumí p. Peiger zvráceností v umění? Jaké zposvátnění amorálních námětů? Co má morálka společného s uměním? Kde vidí p. Peiger mravní úchylnost? Jsou-li intelektuálové pro p. Peigra neškodnou florou, je to ne jen zajímavé, nýbrž i paradoxní. Proč klade p. Peiger tuto otázku, není mi jasno. Národu (jeho definice v Programu D 41) se slouží tím, že se řádně pracuje, tedy i v umění. Umění je samoúčelné: nelze tedy stavět a priori nějaký cíl, jemuž má umění sloužit, je-li tento mimo uměleckou oblast. Je-li někdy umění tendenční, t. j. vztahuje se k nějakému cíli mimo svou vlastní oblast, stává se tak proto, že tvůrčí individuum je zaměstnáno určitým objektivním problémem a touží po jeho určitém vyřešení.

Ad 12. Kolář. Souhlasím do určité míry. Umění nelze postavit a priori cíl: problém tendence a forma vyvěrají z tvůrčího procesu individua jsouce navzájem závislé. Je ovšem podivné, že sociální problém, který prožíváme s bolestnou intenzitou, není i centrálním problémem mladých dramatiků.

Ad 17. Švehla. Považuje-li se species dnešní mladé generace »potápky« a »kristinky« je nutno konstatovat, že podobné typy laxnosti k práci a nevážného poměru k problémům se vyskytovaly u všech

52-6a/

generací. Ostatně jsou podobné typy jen v Praze; jsou to většinou zhýčkaní jedináčci, ubohé duševní trosky, které řeka života odplaví. A věnovat jim dramatickou pozornost?

Vladimír Ruml.

●

Odpověď na otázky ankety v 7. čísle programu.

1. Souhlasím. Poněvadž je toho vývoji českého divadla nezbytně třeba.
2. Nemyslím. Zcela rozhodně nemusí být výhrou kasovní a dokonce nemusí být ani výhrou uměleckou. Na cyklus českých her v D 41 se dívám jako na záměrný a zásadní celek, jehož výsledek je v každém případě kladný, poněvadž ukazuje současný stav a budoucí cestu. A kdybych chtěl uplatňovat prosté sečítání kladů a záporů, i pak má strana kladná převahu Plavec a Donem Juanem.
3. Odpovídám slovy E. F. Buriana: »Často je pro dobu nejtýpější právě to, že její umění stojí mimo ni.« Opravdové umění se s dobou nevyrovnává chraptivým zdůrazňováním aktuálnosti, nýbrž prostředky estetickými, svým vnitřním řádem, a to i tehdy, když se dobový problém stane tématem.
4. Zarazil mne nesoulad mezi teorií a praxí. Všichni by souhlasili teoreticky, prakticky ovšem... Škoda Vás, přeškoda, holoubku Emile Františku, že si chcete rozbíjet lebku pro nějakou tu zásadu... Mohlo by ovšem D 41 dělat mnoho rozumnějších, t. j. pohodlnějších věcí; kdyby se však všichni měli řídit zbahnělou moudrostí, nedostali bychom se ani krok dál. Tato nekompromisnost D 41 byla označena jako asketický fanatism. Právě pro tento fanatism boje o vývoj jsem přítelem D 41.

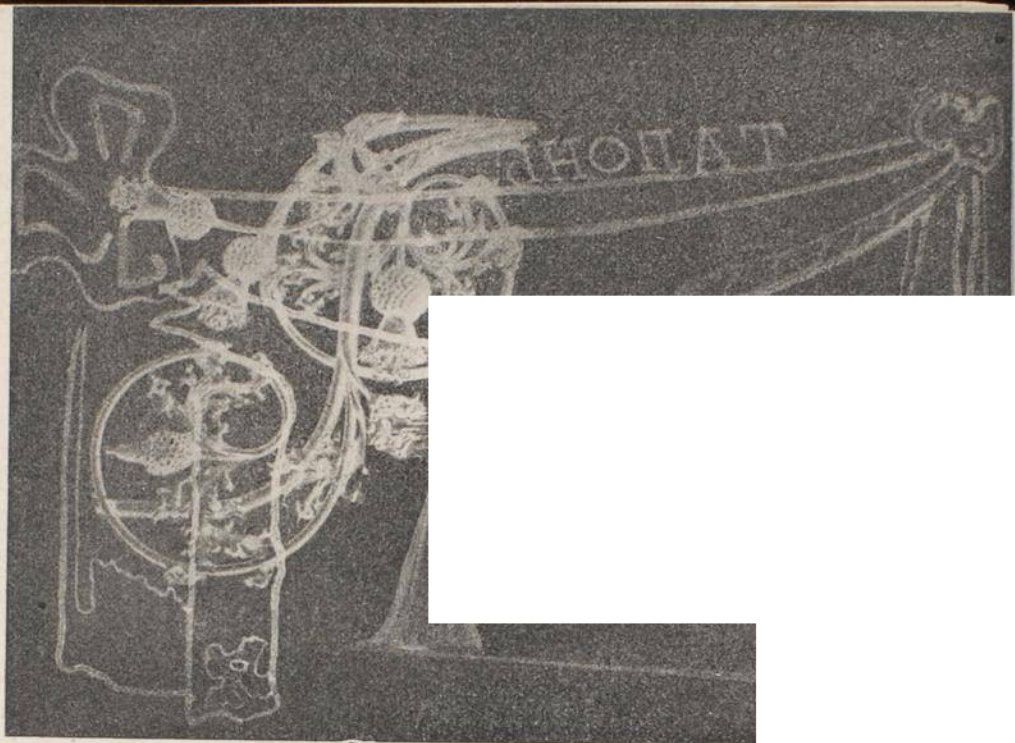
Alexej Kohout.

●

Divadlu D 41.

Odpovědi diváka na anketu.

Ad 1, 2. Je samozřejmé, že dramatikův text je částečnou fixací jeho uměleckých představ. Proto, má-li se mluvit o práci nějakého dramatika, je nutno, aby jeho představy byly realizovány v čase a prostoru. Z toho důvodu je nezbytné, aby byli čeští dramatikové uváděni, tak jako jsou vydávány práce básníků, k jejichž literární existenci stačí jen toto vydání. Kdežto v poesii a próse není téměř druhových hranic, na divadle může být jen drama. Ano, zdramatisovat se dá vše, ale nemusí z toho být drama. Pak se jeviště stává reproduktorem, recitační katedrou, ale nikoliv dramatickým prostorem. Proto považuji za neúčelné, jsou-li uváděny české hry pro princip a bez výběru. Neboť, přistoupí-li adept k jevištní práci, která nemá konfliktu tkvícího jak v podstatě hry samé tak zároveň v citu divákově, nemůže se na tom nic naučit. Vždyť se učí něčemu na tom, co s tím něčím nesouvisí. To říká divák. Ale divadelník může mít pro uvá-

52 -

E. F. Burian a M. Kouřil | **Dramatický prostor z**
„Evžen Oněgin“ (D 37) | Příklad použití principu The

52-2a

jinak byste vůbec s touto prací nezačal. A to již stačí k tomu, abychom věřili i my mladí intelektuálové, kteří ve Vás vidíme jednoho z našich nejschopnějších tvůrčích duchů současné doby. Věříme s Vámi, že země, jež dala národu tolik krásy v umění, hudbě i literatuře, dá mu stejně tolik krásy v divadelní tvorbě, i když se tato krása vydupe ze země.

Přinášíte nám tolik nového a krásného ve svém moderním pojetí českého divadla, že měli bychom Vám být vděční jen za to nové. Nebojíte se rizika všech průkopníků — neporozumění — nebojíte se odtrhnouti se od všech těch prkenných zásad divadelnictví předešlých století a nebojíte se uvést na scénu mladého, nadšeného autora, který nechce proniknout svým jménem, ale svým dílem.

Otázce druhé rozuměl jsem poněkud jinak. Myslím totiž, že má-li se ukázat schopnost či neschopnost dramatického spisovatele, musí hra bezpodmínečně na jevišti. Neboť pak teprve přestane být kusem papíru a oživne zázrakem mluveného slova a kouzlem osobního kontaktu herce a diváka.

Proč se mladí autoři nezabývají problémy dneška je celkem jasno. Svět se točí příliš rychle. Snad za 50 let se vyskytne nějaký geniální dramatik, který zpracuje naši dobu způsobem jedinečným. Chtěl bych však ještě podotknout, že důležitější, než anketa s kritiky jest jistě anketa s veřejností — s obecnstvem přímo. Kolik je na světě lidí, tolik je různých názorů a je třeba jen aby byly vysloveny. Věřím též, že kdyby si každý divák utvořil úsudek vlastní, neodvislý na úsudku t. zv. kritiků, nebylo by ani podobných anket třeba. Každý by prostě chodil na to, co by se mu nejlépe líbilo a vyhovovalo jeho vkusu. A »proti gustu žádný dišputát«, říkával již pan otec v »Babičce«. Vytrvejte v započatém díle.

S přáním mnoha zdaru.

A. Tejnor.

Jako není svobody umění tak není svobody kritiky. Umění i kritika jsou vzájemně vázány především zákony tvorby, a pak společnosti pro kterou tvoří. Výmluvy na svobodu tvorby nebo poukazování na svobodu kritiky zakrývají buď nemohoucnost nebo nekalé osobnické úmysly.

E. F. Burian

52-9
Vážený E. F. Buriane,

odpovídám na otázky Vaší ankety.

Ad 1. Souhlasím. Ne však s tím, aby byli uváděni jen noví čeští autoři. Sám jste řekl — a není to ani tak dávno, asi dva roky: Stará hra, nebo nová — to je úplně jedno. Hlavně jde o to, je-li to umění, které slouží, ale neposluhuje. Proč tedy tak tvrdošijně, i když to je správné, trvat na současných autorech a nehrát něco jiného, když pak nakonec kolikrát je dnešek a jeho problémy vysloven a vyřešen — když ne úplně, tedy aspoň částečně — lpí ve hře, staré třeba několik století.

Maně si tak vzpomínám na Benedetto Croceho a jeho: Je nutno vzbudit v lidech obecné city, ideály, vědomí, že každý má své poslání a že se mu musí cele věnovat a že tato oddanost ideálu násobí síly a umožňuje to, co se malověrným zdá nemožným... To by byl také úkol Vašeho divadla, a myslím, že dost důležitý. Pokračovat na cestě nastoupené Pokorného »Plavci«.

Ad 2. Nemusí. Domnívám se však, že i když úspěch a hodnota jsou pojmy značně relativní, podmíněné a dané dobou a jejím chvěním či náladou diváků v okamžiku, kdy přihlížejí představení, přece je zde — nebo by aspoň podle mého soudu měla být — určitá absolutní hodnota nebo něco, co by se jí aspoň blížilo, něco nezávislého, co je platné pořád a stále, něco, v jménu čeho by člověk mohl odsoudit špatné a pochválit dobré, něco, co by i nepřítel musel uznat a sklonit se před tím...

Boh. Svoboda.

Pražské činoherní obecenstvo se dělí na dva tábory. Jeden chodí do divadla aby zabil čas, druhý aby se pobavil. První tábor je daleko početnější. To dokazuje nápadně stálé hlučení v činohře. Týká se to hlavně míst v parterre noble. Do prvního tábora spadá také většina lóží. Lidé v takových lóžích jsou zády obráceni k jevišti a hovor se vůbec nepřerušuje.

„Von einem reisenden Ausländer. 1787“

52-11a

nikdo neublíží? A je mu nemilé, že z vladaře děláte člověka podléhajícího kouzlu ženy? Kolik pak je asi p. Peigrovi let?

Tož přejí Vám to, čeho jsem dosud svědkem; odlišného názoru obecně od řemeslných kritiků na nové Vaše hry.

S pozdravem všem členům kolektivu

Pepík Malý.

●
Satirická balada.

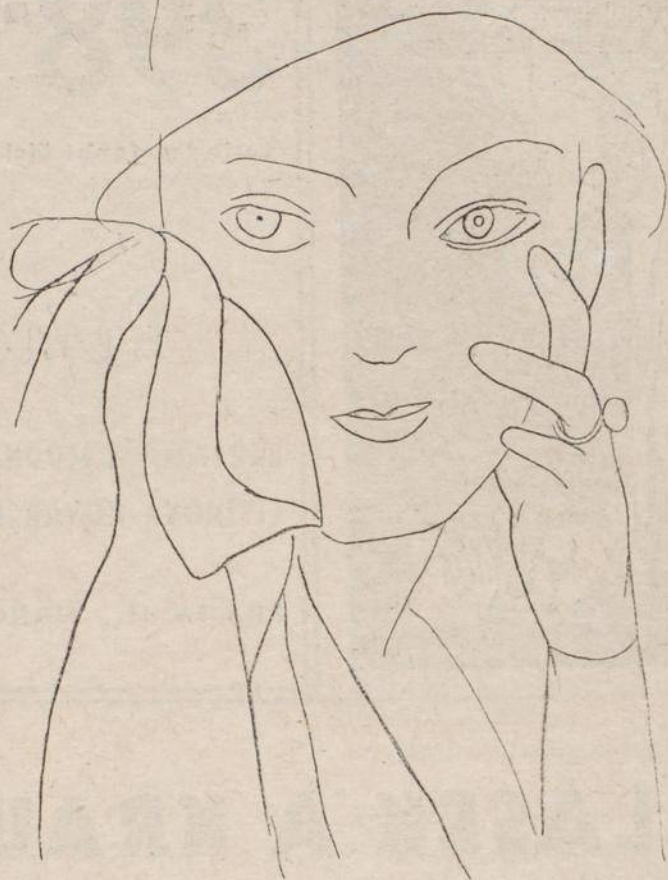
V sobotu čet jsem báseň skvělou,
studoval její účiny
a pravdu musím vyznat smělou:
vtipné jsou naše noviny.
Co kritik napsal v jednom listě,
to loudí na rty lidu smích;
on hledá v každém díle čistě
zač autora by perem pích.
Jen jedno nevím. Se mnou snažně
i jiní chtějí pravdu znát:
myslil ten kritik všecko vážně
nebo si dělal šprýmy snad?

in buržoazie!

Lehce se říká: »Nemáš slova,
jež veršem svázati bys moh.«
Já o těch druhých tvrdím znova:
Snad mají vtip, však chybí sloh!
Kritici žvaní a na kloub nejdou,
všechno jen chabé zdá se jim,
nad jejich prací těž zazní jednou
radostné tóny: bimbambim.
Nechceme chválu! Stačí jasně
vyřknutá pravda. Ptám se však:
myslil ten kritik všecko vážně
nebo si jen šprýmy dělal tak?

A Praha? Dávno tomu, dávno
co měla jedno divadlo!
Teď bude mezi námi jasno:
Tohle jen vskutku bývalo —
dnes kritik rozuměti musí
i hudbě, tanci, pohybu!
Já vím, že vás ta slova dusí,
že bloudíte teď bez klidu,
a kdybyste snad z toho všeho nespál,
tož navštivte bar Trilobit,

Jiří Bakalář

Milena Nováková:

MUŽI NEMILUJÍ ANDĚLŮ

Třináct povídek s dobrým koncem.

Dávno jste již nečtli povídky? A máte je rádi? Nuže, zde jsou. Letmé i hlubší pohledy do lidské duše ve chvíli kdy se strojí dlouho v ní připravovaná nebo náhlá změna, aby vystoupil z hlubiny její jasný obraz. Aby nám zjevil svou pravdu, jiskřivou touhu i stíny utrpení a opět se tiše ponořil do věčného pohybu vln. A znovu se vrátil, neboť člověk si pamatuje lidskou tvář, která se ho dotkla osobitým kouzlem, znamením prokletí i úsměvem andělským, jimiž prosvítá osud a touha zachránit lidství.

Burianova inscenace této autorčiny práce potvrdila zcela zvláštní hodnotu jejích povídek a soustředěných novel, které v knize doprovází několika kresbami Z.d. Seidl

Výtisk brožovaný za K 20.—,
vázaný za K 30.—

Českomoravský Kompas, Smíchov, Plzeňská 79
Na skladě též u všech knihkupců.

52-12a

398-18

to je telefonní číslo atelieru

Remo

REKLAMA A MÓDNÍ KRESBA
CIVÍNOVÁ-KOVÁŘ-POKORNÝ

PRAHA II., NÁRODNÍ 32

PALÁSEK A KRAUS

KNIHTISKÁRNA

PRAHA I. HUSOVA 25

Telefony: 205-39 — 357-16

PLAKÁTY — VSTUPENKY — BROŽURY —
KNIHY A VEŠKERÉ TISKOPISY

52-13

Pro přílišný rozsah materiálu nebylo možno uveřejnit všechny odpovědi již v tomto čísle. Další dopisy otiskneme příště, jakož i všechny dopisy, obsahující podstatné názory obecnstva o problému našeho divadla a kritiky. Protože by mohly povstati pochybnosti o pravosti těchto dopisů, oznamujeme, že jsou originály k dispozici komukoli k nahlédnutí v kanceláři divadla v úředních hodinách.

Současně opravujeme tiskovou chybu ze 7. čísla: Dr. Švehla je redaktorem »Národních novin« a nikoliv, jak bylo mylně uvedeno, redaktorem »Lípy«.

Sněžení a starci u vína

Lad. Fikar

52-19

Jsem tvůrce *tohoto* *genru* v hudbě, *zvláště* v české. K vůli mizer-
ným pár zlatým nenechám svoji práci, jedinou významnou v naší
literatuře, pohrbat v společnosti vyhlízaných písničků . . .
V *Lekoniáku* 17/8. 1892. Bedřich Smetana

uváží
dobré a
u mně z
rismus!!
je poctiv
4./12. 1

Panu Ac
vadla v

. . . Co
padlo, úlohy *Mařenky* a *Venduly* pro *soubretky* napsat, nyní
pro *první dramatické zpěvačky*. Úlohy obě jsou vším právem
dramaticky, ač ne *tragicky*; není zapotřebí, aby se osoby buď
zbláznily, nebo smrtí pošly, aby byly *dramaticky*. — Tak jako
se *Agathy*, *Amíny*, *Alice*, *Pamíny* atd. počítají mezi úlohy prv-
ních *dramatických zpěvaček*, a skutečně taky od nich se provo-
zují, tak si to žádám též a úmyslně jsem komponoval obě *Ma-
řenku* i *Vendulku* pro *první dramatické pěvkyně*.

Že *Mařenku* také někdy i *soubretky* i *začátečnice* k svým de-
buttům si volají, za to já nemohu . . .

30./11. 1877.

Bedřich Smetana.

**Požaduje-li kritika právem od umělce, ab
znamenitým odborníkem, má právo uměle
dat od kritika totéž.**

E. F. Burian

52-14a

O japonském divadle Vlasta Průšková

V divadelním umění evropské snadná úloha, jak vrátit divadlu, o převaze literatury a volá se po tom, aby divadla měla mistry, kteří dokonale ovládnou

Tyto otázky nikdy neznepokojí, protože tam je divadlo stejně jako v naší zemi několik staletí a do nejvyšší míry pevnou formou, která je důležitou původní japonské divadlo ne

...i se pokusili obrodit své divadlo v našem století, hlavně po druhé světové válce, kde se hraje stále japonské hry ze současnosti s úspěchem. Zdá se Japonci, že všechny vrstvy si mnohem více užívají zábavou. A lidé, kteří nemají vysoké vstupné, 50 až 100 korun, přicházejí tradičnímu divadlu, buďto v současném, snad právě proto, že odpovídá současnému životu a hlav

...ále řeší ne-
...í se o krizi
...smu herců
...m a herci

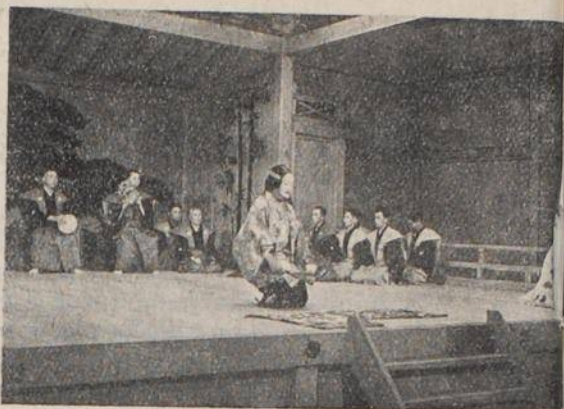
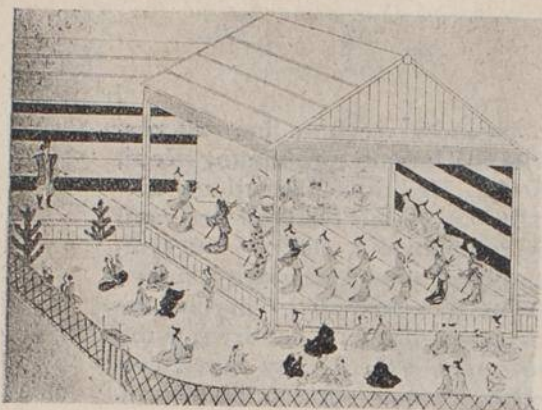
...nsku, pro-
...ním s tra-
...ěstovanou
...nalosti, že
...vývoje. Ja-

...označuje složitý obřadný tanec.

Jsou to melancholické pohádky, legendy, všechno jiné než realistické divadlo. Všechno je na jevišti kabuki přehráno, líčení, kostymy, tance, mimika i řeč herců. Hrdinové krácejí na dřevěných kothurnech, tváře mají silně zveličené tlustými vrstvami vaty, obličej krutě a barbarysky pomalovaný. Barvy jsou symbolické jako v čínském divadle, bílá znamená zradu a krutost, červená krev a pod. Rázné a úsečné taneční pohyby herců jsou řízeny úderem klapáček a doprovázeny hrou na samisen, bubínek, flétnu chóru, který sedí po straně jeviště. Šaty herců svými barvami zachovávají dekorativní tradice starých dřevorytů. Kostymy jsou velmi nákladné, obvyklá cena za historický kostym hvězdy Kabuki je dvacet až třicet tisíc korun. Jeden kostym Kikugura, dnes nejslavnějšího herce, stál 100.000 korun.

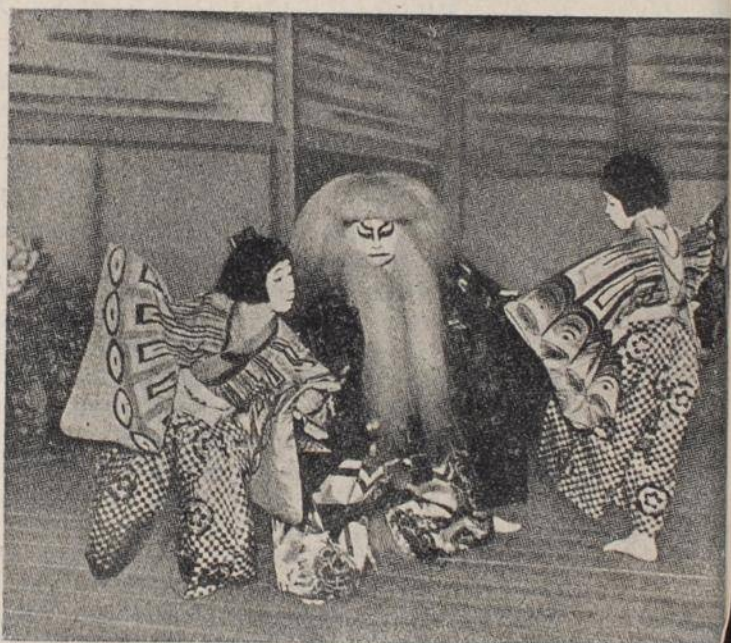
Kabuki nejvíce připomíná stylisované divadlo, jaké se pokoušel vytvořit Meierchold. Celá scéna tvoří dekorativní obraz, je vypočítána na estetický účinek, ale nemá při tom nedostatky ruského stylisovaného divadla, jemuž se vytýkalo, že herec v něm ztratil svou platnost na scéně, že byl jen doplňkem obrazu, »barevnou skvrnou«. Herci v kabuki zůstali rozhodnými činiteli na scéně, uvedli své umění v harmonii s ní. Herec tu hraje a to skvěle a není zatlačen do pozadí a zbaven života nádhernými malířskými dekoracemi. I umění herecké je stylisované, herci neznázorňují člověka s jeho individuálními projevy, nýbrž určité typy, ušlechtilého samuraje, zlého násilníka, hrají-li mladou, krásnou ženu, musí ztělesňovat to, co je typické pro všechny mladé krásné ženy atd. Všechna hnutí duševní jsou stylisována. Když herci do nejmenších podrobností studují projevy radosti a hoře, je to jen proto, aby našli, co je pro ně typické. Proto užívají masek a líčení. I pohyby a řeč herců je stylisovaná. Mluví nepřirozeným hlasem, jak se nikdy nemluví, napolo zpívají, napolo recitují. Pohybují se nepřirozeně, tanečně. Jejich pohyby odpovídají charakteru role a zároveň musí být krásné. Žebrák nebudí soucit svým roztrhaným, špinavým šatem, zarostlou tváří, která má pečeť ubohosti, naopak, má tak krásný kostym jako ostatní a jen tím, jak se pohybuje, vyvolává v obecenstvu představu žebráka a lítost nad jeho osudem. Proto tanec má důležité místo ve výchově herce a japonské umění je na tomto poli nepřekonatelné.

Cizinec si musí dlouho zvykat než najde v tomto divadle zalíbení. Odpuzuje ho zpěvavá řeč herců, nemelodická, disharmonická hudba, která ji doprovází, statičnost scény, zdá se mu, že je to divadlo jen vnějškové a formální. Ale pro Japonce toto divadlo vyrůstá z jejich vnitřní potřeby, je v souladu s jejich neobyčejně vyvinutým smyslem pro krásu a formu. Podle jejich estetických požadavků každé umění má sloužit tomu, aby se člověk odpoutal od skutečného světa a vytvořil si jím harmonii mezi všedností a krásou, po níž touží. Tento estetický po-

52-15a

nahoře vpravo: Představení Kabuki z ranného údobí. Jevišťe a hudební nástroje jsou stejné, jako u No her. **nahoře vlevo:** Scéna z No her. **Vprostřed:** Kabuki balet. **Dole vlevo:** Loutkář s dvěma pomocníky (černě odění), pohybující jednou loutkou. **Dole vpravo:** Loutkové divadlo.

žadavek Japonců vrozený a ještě posílený buddhistickou naukou Zen se uplatňuje v japonském malířství, architektuře, literatuře i v divadelním umění. V 15. století Seami, básník, malíř, kaligraf, herec a teoretik umění, jehož estetická pojednání se stala biblí jako v Evropě Aristoteles, stanovil pro divadelní umění, že má napodobovat skutečnost, ale s dokonalým vkusem a krásou a že úlohou divadla je odvádět od života lidi všech vrstev, nízkých či vysokých.

Slovo kabuki znamená něco neobyčejného, neobvyklého. Její počátky byly opravdu zvláštní. V 16. století chrámová tanečnice O Kuni, oblečena v kněžské roucho, v Kjótu zpívala lyrickou náboženskou píseň a tančila posvátný tanec. Lidem se to velmi líbilo a brzy jí začal pomáhat její hezký manžel, rytíř bez pána a básník, který pro ni vymyslel mnoho krátkých dramatických výjevů. Udělali si jeviště uprostřed vyschlého řečiště řeky Kamo, která protéká Kjótem a bývalá kněžka ještě s jinými dívkami hrály na něm jednoduché divadelní scény za doprovodu fléten a bubnů. Měly veliké úspěchy, k její družině se stále přidávaly nové dívky, O Kuni hrála dokonce před šógunem. Ale herečky měly prý špatný vliv na mravnost lidu a proto vláda po krátké době zakázala ženám hrát. Jejich úlohy převzali muži a od té doby ženské úlohy hrají muži až dodnes. Někteří z nich se tak vzili do úlohy žen, že i v soukromém životě se oblékají a chovají jako ženy a tím vytvořili určité typy japonských žen a jejich psychologii.

Přes četná pronásledování od feudální vlády, divadlo kabuki se neustále vyvíjelo a v 17. století dosáhlo vrcholu své slávy. Tehdy po Osace a Kjótu se divadelním střediskem stalo Edo, dnešní Tókyo. Loutkové divadlo, které po celé století zastíňovalo kabuki, ustrnulo na své formě a lidé, toužící po změnách, se obrátili k divadlu s živými herci, zvláště se na něm začaly hrát hry nejslavnějšího japonského dramatika Čikamacu, původně napsané pro loutkové divadlo. V žádné jiné zemi světa nemělo divadlo takový vliv na život jako v té době v Japonsku. Bylo skutečně lidovou zábavou, šlechtě, samurajům byl přístup do divadla zakázán a směli pěstovat jen klasické hry No. Divadlo určovalo životní sloh. Řeč hereců, jejich chování i šaty byly napodobovány do nejmenších podrobností. Podle nich se tvořila móda. Divadlo a herci byli inspirací slavným mistrům dřevorytů školy ukijoe, »prechavého života, kteří s nedostižnou harmonií barev zachytili hrdinné postoje a patetické rysy nejslavnějších herců.

Tehdy mělo kabuki mnoho vynikajících herců. Todžuro a Dandžuro vytvořili jeho nynější formu. Todžuro sám napsal mnoho dramát. Pokládá herectví za odpovědné umění, stále se vyvíjel, studoval a pozoroval lidi, jak pracují v dílnách, nebo třeba jak si počíná kapesní zloděj a z těch realistických poznatků vytvářel své nerealistické herecké umění. Herci, kteří přišli

52-16a

po něm, všichni stále pečovali o zdokonalení svého divadla i umění a o jeho udržení. Jeden herec je proslulý, že ještě v šedesáti letech uměl hrát 15—16leté dívky, že se mu nikdo nemohl vyrovnati. Všichni psali knihy o tajemstvích svého umění, na př. Jošizawa, slavný představitel mladých žen, napsal pojednání, jak hrát ženské úlohy, jež bylo vzorem dalším pokolením herců, kteří se specialisovali na ženské úlohy. Jiní se snažili o technické zlepšení scény. Záslouhou jednoho herce má Japonsko už od 18. století otáčecí jeviště, jež Evropa objevila teprve ve 20. století. Jinou vymožeností japonského jeviště, převzatou z her No, je dřevěný most, který vede z konce hlediště na jeviště, tak zvaná »Květinová stezka«. Je-li na jevišti město, most je ulicí v něm, tvoří verandu k domu, cestu k hoře a pod. Jím se jevištní prostor velmi zvětšuje a herci, kteří po něm přicházejí, dostávají se do velmi důvěrného kontaktu s obecnstvem.

a přece vášnivá služba
zorem i našemu evropskému

**čizíme-li z poznání
estetická, máme pl
ou kritiku.**

52-14

Z básně Zjevení | Josef Hiršal

Do polí mluvy padá dým,
hvězdy jdou k očím zmateným
a holubice chladných zim
obydlí srdce v kruzích oblétá

Ach, odleť, odleť, odleť do světa
a dones pozdrav věčně milované!

Planoucí lampa podoby
na okně řeči starým světlem plane
a písmena všech rozříšených stínů
jen slovo ZNOVU dávají mi znát.

A zase musím, musím vzpomínat
na bludný oblak, na krajinu,
kde roucho básně tají zrudlý vzlyk,
kde zpívá jenom vítr varhaník,
kde každý hlas je kovem opilý.
A věřím bleskům z písní mračnatých,
že jejich ruka smaže těžký hřích,
když zvony láskám neodzvony.

Stáli jsme spolu pod svým sivým nebem,
matné verše nám dalo klekání.
Ó, hořkost tmy! Žal zůstal napověděn.
Hnízdila hrůza v důlku u spaní.

Zůstalas pak jen do sna zakletá!

Na louku vět zas padá dým,
hvězdy jdou k očím zmateným
a holubice chladných zim
obydlí srdce v kruzích oblétá — — —

Vykládáme svůj princip divadla proto, abychom sobě i svým divákům usnadnili rozbor správnosti nebo nesprávnosti své umělecké cesty. Chápeme svou tvorbu vývojově; hledáme nové cesty, abychom je sami dále rozvíjeli, abychom si vytvořili ve svém objevu i částečnou konvenci a novými objevy ji popřeli. Neboť tu skutečnou konvenci utvoří z našich objevů divadelníci mimo D 34—D 41, kteří teprve rozvinou a zopakují naše vynálezy do jeho konvenční formy. Pro nás je ovšem každý objev jen důvodem k jeho popření; nemylte se však, jestli popření objevu je prováděno v delším časovém období. Máme totiž povinnost prozkoumat novou jevištní tvorbu: *synthetické dramatické dílo*.

S vědomím předešlého omezení položíme si dále hranice pro posouzení účasti výtvarné práce (v každém případě jen architektonické) ve formě synthetického divadelního díla. Připomeňme si především, že pojem synthetičnosti neznamená nám jen konstatování, že divadlo je vytvořeno souhrnem různých uměleckých děl. Synthetičnost je nám umocněním všech zúčastněných složek; požadujeme od svého díla, aby se přiblížilo co nejvíce *jednolitosti*, aby tedy při různosti tvůrců a výtvorů bylo ovládnuto a proniknuto jedním řádem, vycházejícím z podstaty dramatického díla. V takovém pohledu se dívejte i na účast architekta v divadle.

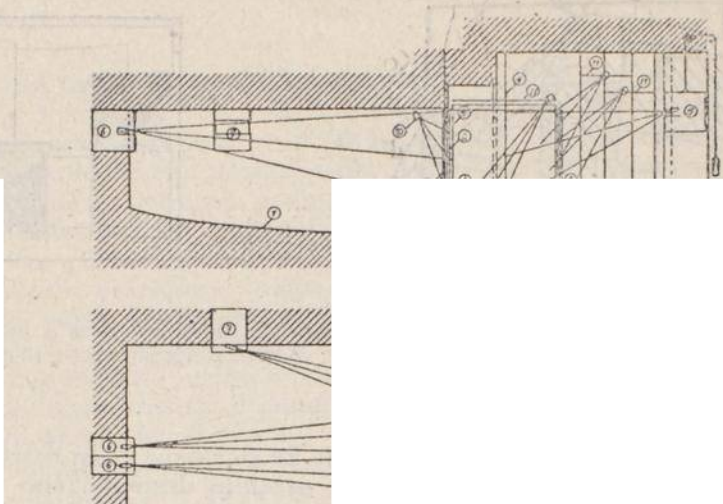
Pod zorným úhlem těchto hranic prozkoumáme si problém projekce na jevišti. Musíme ho souhlasně s názorem na úkol architekta v synthetické dramatické tvorbě určit technicky a výtvarně.

Technický vývoj užívání projekce začíná u oblakových strojů naturalistického divadla, které měly podpořit iluzi skutečnosti. Technický základ takového užívání projekce je bílý horizont a projektor v portále. Obrácená technická forma je reprezentována případem, kdy projektor je za horizontem;¹⁾ byla užívána při zařazení filmové projekce do hry. Důležité je, že v obou těchto případech jde o projekci (filmu nebo diapositivů) na neprůhlednou projekční plochu (plátěný horizont). V roce 1936 vynalezli jsme při inscenaci Wedekindovy hry »Procitnutí jara« nový technický princip pro užívání projekce na jevišti: projektor vytvoří obraz na průhledné ploše (tylový závěs) a za ní v bodovém osvětlení hraje dramatická postava hry. Vzniká tak optické složení divákových vjemů obrazu projekce a hry dramatické osoby; projekce spoluutvoří dramatický prostor a přestává jen ilustrovat. Ustálili jsme již v té době tento princip pod pojmem Theatergraphu.²⁾ Analysujeme-li Theatergraph jako divadelní

¹⁾ Tento technický princip užili jsme v inscenaci her »Chceme žít« (1934) a »John D. dobývá svět« (1935).

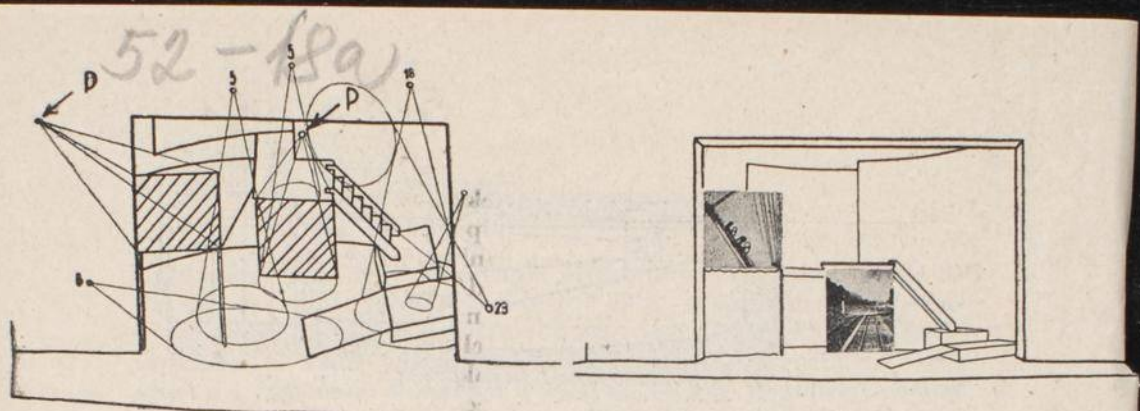
²⁾ Popis technického principu byl vydán v knížce »Divadlo práce« (E. F. Burian a M. Kouřil) v roce 1938.

52-18

ředni
svitná
plo
ní ka
abina
zadní
opo
Kou-

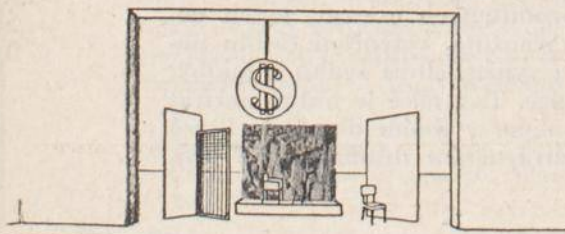
prostor, poznáme, že je to vlastně
delní prostor. Je to tedy jen technic
samostatný divadelní prostor, jak
mnívali. Tento technický princip m
koliv kukátkovém divadelním pros
v Praze), jsou-li splněny základní
v diagramu Theatergraphu. Pojem
vuje v takovém případě odlišně oc
šení průhledných projekčních ploč
sitivů a filmu za současné hry herců

Jeviští prostor ze hry »Chceme žít«. Vlevo diagram světla a použití zadní projekce (projektorů označeny P), vpravo diagram, znázorňující použití obrazů.

Pokračujme však v analýze dále ke složkám, které tvoří přechod mezi technickým a výtvarným určením dramatického prostoru. Je to půdorys jevištního prostoru, jeho výškové rozčlenění a světlo. Zde se musíme vrátit ve vývoji k svým počátkům do doby, kdy jsme uvedli inscenaci hry »Chceme žít« (7. premiéra D, 1934, Burian — Kouřil — Novotný — Raban). Bylo to použití projekce funkčně v dramatickém díle. Obraz projekce neilustroval jen prostředí, ale sám hrál, nebo spoluhrál. Připomeňme si jen scénu hospody se střídajícími se obrazy hráčů karet doprovozených hlasem dialogu s jedinou reálnou dramatickou postavou hostinského. Podobný byl způsob použití i v inscenaci hry »John D. dobývá světa« (14. premiéra D, 1935, Burian - Kouřil - Novotný - Raban), třeba v ní nebyla dramatická účast projekce tak rozsáhlá jako v předešlé inscenaci; obraz projekce tu víc ilustroval prostředí v jeho smyslu než realitě. Připomínám závěrečnou scénu hry, kdy John D. seděl před projekční plochou s obrazem mrakodrapů. Jeviští prostor byl rozřešen architektonicky náznakově z neprůhledných a průhledných stojek, které se přestavovaly.

Jeviští prostor ze hry »John D. dobývá světa«. Vlevo diagram scény posledního obrazu.

52-21a

K novému vydání knih J. Svátka

Josef Svátek (24./II. 1835 — † 1897), jeden z největších Jiráskových předchůdců, čerpal látku k svým románům z dějin našeho národa a tvořil z lásky k rodné zemi. Ačkoliv jeho romány jsou svědectvím o velké síle spisovatelovy obraz-

Archiv L. Mazáče.

nosti, mají jeho knihy význam dokumentární, neboť jsou podloženy historickými výzkumy, ve kterých vynikal Svátek velkou píli. J. S. Machar nazval jeho plody »čistým stříbrem« proti »měďáčkům« starších historických romanopisců, které nám z dějin vybírali. — Arne Novák napsal: »...složky událostí bělohorských rozebral důmyslněji než kterýkoliv z jeho vrstevníků.« Miloslav Hýsek, který připojil k novému vydání Svátkovy *Bitvy bělohorské* literární relief o osobě spisovatelově jako historického romanopisce, napsal: »Svátek dosud strhne odvahou naše dějiny vidět na šachovnici událostí světových a z nich je vyložit. V té odvaze nebyl překonán.«

Nový vydavatel Svátkových spisů, Mazáčovo nakladatelství v Praze, uvedlo dosud 12 knih

J. Svátka v nové zlepšené úpravě. Text románů byl prohlédnut jazykovými odborníky. K tisku bylo použito ušlechtilého typu písma a hodnotného papíru. Hlubotiskové obálky šťastně vyřešil akad. malíř Josef Vodrážka. *Pozoruhodné na tomto vydání je i levná cena knih.* Dosud vyšlo:

BITVA BELOHORSKÁ. Čtyři díly ve 3 obsáhlých svazcích, celkem 1480 stran za pouhých 75 K, v celoplátěné vazbě za 105 K. — PAMĚTI KATOVSKÉ RODINY MYDLÁŘŮ V PRAZE. Čtyři díly ve 2 obsáhlých svazcích, celkem 1096 stran za 46 K, vázané za 66 K. — POSLEDNÍ BUDOVEC. 326 stran za 12 K, vázané za 22 K. — PÁD RODU SMIRICKÝCH. Obsáhlý svazek o 648 stranách je za 30 K, vázaný za 40 K. — ANNA Z KUNSTÁTU. Kniha o 304 stranách je za 14 K, vázaná za 24 K. — VĚZEŇ NA KRIVOKLÁTĚ. Kniha o 548 stranách je za 22 K, vázaná za 32 K. — PRAZSKÝ KAT. Kniha o 604 stranách je za 28 K, vázaná za 38 K. — MAJESTÁT RUDOLFA II. Kniha o 560 stranách je za 25 K, vázaná za 35 K. — ČESTÍ KRIZÁCI. Kniha o 368 stranách je za 16 K, vázaná za 26 K. Ve vydávání dalších knih J. Svátka se pokračuje.

Překvapením není jen péče, s jakou jsou vydávány Svátkovy knihy, ale i levná cena, snad nejlevnější, jakou možno očekávat u autorisovaného vydání knih českého spisovatele. Představte si, že všech 12 obsáhlých a pěkně vypravených knih o 5934 stranách můžete získat za 268 K brožované, v původních celoplátěných vazbách za 388 K. Knihy Vám předloží nezávazně Váš knihkupec nebo pošle NAKLADATELSTVÍ L. MAZÁČ, PRAHA II., SPÁLENÁ UL. Č. 53.

52-22

Ženina stráž

Milena Nováková

Kdy prvně zvedla se
ženina ruka,
toužící zmírniti
ničivá muka?

Hrozila pravice
svinutá v pěst
či levá od srdce
toužila vést?

Zda ruka byla to,
střežící dítě
či ruka milenky,
snující sítě?

Byla to pra-Eva
v zářivém mládí
či žena bez jména,
blížící se kradí?
— — —

Zda byl to výpad
či něžná prosba,
bylo to prokletí,
vášnivá hrozba?

Ať zvedla kdekoliv
svou bdělou stráž,
kdykoliv volána,
přichází táž.

Bylo to ve starém
zákoně, novém,
v pohanství dychtivém,
křesťanství snovém?

Od včera k zítřku,
citem i vůlí,
vášnivá, zkušená
nechabne v půli.

Bylo to za noci,
ranního svitu,
v žízňivém poledni,
večerním trýpytu?

Obětí posedlá,
bolestí smělá,
věřic a nešetřic,
ku předu spěla.

Bylo to na sever
od nás či k jihu,
povstala od tance
či zvedla knihu?

Obětí vítězná,
bolestí tichá
i když pak zůstává
v životě lichá,

jde, spěje na pomoc,
milostná tvář —
ctěte ji, stále touž,
ženinu stráž.

52-11a

Po mnoha letech práce

Lola Skrbková

cata
Hůř
tomu
se mi
Tak
úkoly
voláv
vého
Pohy
zakrý
noho
vyvol

chu a po oblibě u obecnstva, nesmí připustit, aby se ráz hry tříštil. Ale to všechno je jeho povinností a prohřešil by se na svém divadle i na svých spolupracovnících, kdyby této povinnosti nedbal.

Kritika necht' je tvořivá!

E. F. Burian

52-24

Davové drama | J. Pokorný

Davové drama je dramatem kolektivním — to tkví již v jeho přirozené podstatě. Tam, kde je nositelem děje (nebo j z hlavních nositelů) dav, kolektivum, tam se nutně nejedná jaké soukromé problémy, třeba psychologické. Třeba s ujasnit, jaký je rozdíl mezi davovým a kolektivním dramatem. Kolektivní drama je pojem nadřazený dramatu davovému rozsah je mnohem širší. Není třeba, aby v něm vystupovaly masy, stačí několik osob, ovšem je nutné, aby tyto osoby zastupcem většího celku, aby v sobě shrnovaly všechny podstatné a důležité znaky. (Tím nechci říci, že by taková zastupce měla mluvit jen to, co si myslí skupina, která stuuie. že by měla mít jen typické charakterové znaky)

večer bitvy u Waterloo nám ne
bývá z dramatech zvykem, ale
rovněž tak scény bitvy (srovne
mé dějové souvislosti není, Gra

určená 17. je významem, významem, významem je
kým významem pranepatrná postava.

Moudrost o

Oldřich Nouza

-29a

OLO: Opravdu nepůjdu;
zle mne potkat svými ro

SO. D. 18. 18. 18.

.)

294

52-30

Několik poznámek k ochotnické scéně | A. R.

(Z dopisů režiséra »Mladé Scény« ve Val. Meziříčí Sv. Papeže.)

Jest naši ctižádostí, dělat mnoho, nikoliv mnohé. Vytýká se nám někdy, že vystupujeme zřídka na veřejnost; přiznáme to a nemusíme se stydět za tento fakt. Stačí nám předvést jednu hru za sezonu, která jest připravena tak, abychom si mohli s čistým svědomím říci, že jsme svou povinnost k umění splnili dobře, než hrát každý měsíc věci buď bezcenné — nebo cenné, ale připravené šlendriansky a neodpovědně.

Zakázali jsme jeden druhému říkat: »to je těžké — to nejde — kdyby to šlo«. — Ano, prozatím nemůžeme zvat pražské avantgardní scény do našeho města, na naše jeviště. Šetříme a organizujeme. Jednou se nám jistě uskuteční náš plán. Profesionální divadla budou doplňovat náš program. Budou to divadla našeho programu, který předvedou se svými dokonalejšími prostředky. Jak by bylo snadné pozvat nějakou t. zv. lidovou operetu. Jaký by to byl úspěch! Jaký by to byl konec našeho programu!

Co nás přimělo k inscenaci Nerudových Žab? Především myšlenka, kterou jsme si vytkli při zakládání »Mladé Scény«. Objevovat neznámé nebo zapomenuté hodnoty. V tomto případě chceme dokázat, že i předlohu zdánlivě všední lze zpracovat v myšlenkově podložený jevištní projev, který by vyhovoval psychologickému stavu dnešního diváka a všeobecně platným zásadám etickým a estetickým. A pak je to Neruda sám, jenž ve svém díle čerpá a tvoří z bohatství národního ducha, ale především je člověk. Při pracovním postupu hledáme emoce, které podnítily básníka k tvorbě díla a odíváme je v dramatickou formu, jejíž vykristalování se snažíme dosáhnouti uplatněním takových výrazových prostředků, které jsou schopny vyvolat u dnešního diváka obdobné vjemy. Při tom ovšem bēřeme vždy zřetel k tomu, je-li aktualizace, kterou provádíme na naší scéně, oprávněná. Hledáme tedy, co nám literární předloha dává, a aplikujeme myšlenku na dnešní poměry.

Nezapomínáme na teoretickou práci. Současně s Blahníkovými »Dějiny divadla« probíráme v našich seminářích aktuální divadelní literaturu, ze které čerpáme náměty pro debaty. Byly

52-30a

to zejména dvě knihy, které vzbudily všeobecný zájem a živou diskusi. Stanislavského »Můj život v umění« a E. F. Burianova »Pojďte, lidé, na divadla«. Myslím, že kapitola o ochotnickém divadle v E. F. Burianově knize je pro nás víc než závažná a vystihuje v náčrtu podstatu i úkoly ochotnictví vůbec. S vydávaním programu jsme měli velké potíže, protože jsme ostře kritisovali činnost těch ochotnických spolků, kterým jde o vše jiné, jen ne o pokus dělat dobré divadlo. Několik článků o t. zv. lidových operetách, které v poslední době zaplavují naše město i okolí, nám vydobylo hodně přívrženců mezi studenty a dělnickou mládeží, ale stejně tolik odpůrců. Chceme vydávat svůj vlastní časopis, který by sloužil v podstatě k reorganizaci krajského divadelnictví, o němž jsem Ti již psal. Mladá divadla v okolních městech chtějí s námi spolupracovat. Tím vznikla myšlenka spojit všechny v kruh bojovníků o dobré moderní divadlo s ústředím v Praze. Klub přátel D 41 by jistě podporoval naše snahy. Sháníme nyní jen dobré spolupracovníky, kteří snad nemají jméno, ale mladou hlavu.

●
Ptal jsi se na náš zájezd do Moravské Ostravy. Nuže: Mohl bych napsat malý feuilleton: Vyjednávání, zadávání, žádosti, shánění všeho možného i nemožného atd. Přece jsme se dočkali. A hlavně jsme se poučili. Na scéně Ostravského Národního divadla vystoupilo několik ochotnických spolků. Nechci kritisovat jejich výkony, ale mrzelo nás, že tito ochotníci si myslí, že jejich úkolem jest kopírovati program oficiálních scén. Proč bychom měli hrát dramata, která se dožila x y repris v těch a těch městech?! Naše obecnost má sice právo poznat tyto hry (pokud jsou hodnotné), ale proto chceme organisovat zájezdy oficiálních scén do našeho města. Náš úkol jest hledat a experimentovat a hlavně tvořit z daných možností.

Nejsou primadony jen v divadlech, ale i v kulturních rubrikách.

E. F. E

52-32

44

Božena Benešová — Emil F. Burian:

VĚRA LUKÁŠOVÁ

Hra o dvou dílech.

režie a hudba: Emil F. Burian

scéna: Miroslav Kouřil

obsazení:

Věra Lukášová — J. Stránská

paní Lukášová — L. Skrbková

pan Láb — Z. Podlipný

Jarka Kohout — V. Brodský*)

děvče — N. Jirsíková

tančí — N. Jirsíková, J. Kozák a J. Kühnmund

*) žák herecké školy

svítí: J. Mandaus, Z. Mareš, J. Mašek a O. Rezáč

staví: V. Forejt, F. Měcháček, F. Kopecký, V. Sýkora

masky: J. Linhart

52-32a

44

Božena Benešová — Emil F. Burian

VĚRA LUKÁŠOVÁ

Hra o dvou dílech.

režie o hradbu: Emil F. Burian

scéna: Miroslav Kovří

obsazení:

Věra Lukášová — J. Štroušk

paní Lukášová — J. Štroušk

paní Štroušková — J. Štroušk

kruh přátel

je organizací divadelních návštěvníků, jež neposkytuje svým členům jen značné slevy a výhody, ale dává jim i možnost seznámiti se při zvláštních podnicích se všemi otázkami soudobé kultury. Sdružuje všechny, kteří se chtějí zúčastniti reorganizace divadelního života a přispěti tak k lepší budoucnosti českého divadla a umění vůbec.

JAN AMOS KOMENSKÝ

ORBIS PICTUS

SVĚT V OBRAZÍCH

Pietní vydání nejproslulejšího díla učitele národů,
151 obrázků tištěných z původních dřevorytů 200 let
starých. Tisťeno podle vydání vlasteneckého profesora
Josefa Chmely z r. 1833, jehož text pro tuto edici
upravil Doc. Dr. Frant. Oberpálcer. Úvodní studii
napsal univ. prof. Dr. Josef Henrich 35 k., váz. 50 K

Dodá každý knihkupec

FR. BOROŮVÝ

52-33

Získejte
nové
předplatitele
časopisu

D41

Plakátování ve Velké Praze
Reklamu ve vozech elektr. drah pražských

provádí výhradně

PRAŽSKÉ PLAKÁTOVACÍ PODNIKY, S. S R. O.,

Praha I., Mariánské nám. 159

Telefony: 364-48, 364-49

Vstupenky do D41 a do všech pražských divadel,
koncertů atd. v ústředním předprodeji fy

M. TRUŠŤOVÁ

„KORU
Telef. 385-2

52-33a

HRY

poctěné cenami v soutěži Melantricha ku povznesení dramatického umění.

MILOŠ HLÁVKA:

SVĚTÁCI

Na osudech stašských světáků, kteří odcházejí hledat zaměstnání i do daleké ciziny, líčí tu Hlávka dramaticky vypjaté příběhy věčných hledačů snů. Drama i v knižní formě je pozoruhodnou novinkou jarního knižního období.

Brož. 25 K, váz. 37 K.

FRANK TETAUER:

ZÁPAS DRAKŮ

Autor napsal o své hře slova, která vyjadřují nejpřesněji jeho poměr k látce, kterou tu zpracoval. »Zápas draků« je hra o lidech, které maloval Goya a kteří žijí v dějinách stejně svými činy jako tím, že byli jeho modely. Drama představuje zápas o moc na pozadí španělských dějin, do nichž zasahuje sám Napoleon.

Brož. 25 K, váz. 37 K.

J. A. M. TOMANOVÍ:

VINICE

Drama Tomanových je silným dramatem víry. Hrdina hry, který přes všechna zklamání zůstává věren své myšlence, vítězí na konec, neboť myšlenka vždy přemáhala přízemní skutečnost. I v knižním vydání je drama Tomanových četbou vzrušující a dojmavou zároveň.

Brož. 25 K, váz. 37 K.

Dodá každý knihkupec.

MELANTRICH.

Das Märchen vom Tanz.

2.

1. Das Theater Z-41 (Prag II., Deutschherrenstrasse 24, Leiter E. F. Burian), das sich selbst als ein Avantgarde-Schauspielhaus für die gebildeten (ipso verbo) Theaterfreunde bezeichnet und von einem Teile der tschechischen Intelligenz auch so gewertet wird, spielt in der letzten Zeit (bisher dreimal in etwa 14 Tagen) eine mime „Das Märchen vom Tanz“.

2. Das Stück ist eine offensichtliche aktuelle sogenannte „Versklawung“ der Tschechen.

dig gestornete
che Tendenz.

": Geknechtete
n viereckigen

59a

Schildern an beiden Armen) führen Zwangsarbeiten
durch, unter Aufsicht eines rot gekleideten und
maskierten Henkersknechten, der sie mit einer Knute an-
treibt und straft. Dies alles in Gefangenschaft der
„bösen Königin“, die sie verachtet und hasst, und
den edelsten von ihnen zu einer Heirat mit einer
unerwünschten Verlobten (die deutsche Kultur?) ver-
geblich zwingt. Nach verschiedenen Peripetien stirbt
die wahre ausgewählte Geliebte des Helden (die Frei-
heit?) in einem Kon-
aber bricht von selb-
werfen ihre Schilder
den Leichnam der
beigewordenen Arm

2.

"symbolisierten" Maskierung ist unbestreitbar. 55

mehrere deutsche Persönlichkeiten, welche die Mentalität der Tschechen und das tschechische öffentliche Leben der letzten 30 Jahre aus eigener Erfahrung kennen, ansehen zu lassen.

4.

Mit Rücksicht auf ^{die} soziale Lage der Theaterangestellten und ihrer Familien, die alle an den ungestörten Betrieb des Theaters unter der Leitung des ansonsten technisch routinierten Direktors

55a

m

Pe

in

.

St.S. VII B - 107.

Prag, den 27. Juni 1941.

1. Vermerk:

bericht diente als Unte
Gruppenführer Frank be
tag hat stattgefunden.

Der Befehlshaber der Sicherheitspolizei
und des SD

Tab. Nr. B. d. S. IV - 5-8/41 g -

Bitte bei der Antwort vorstehendes Geschäftszeichen und Datum angeben

58

rz 19 41

Staa
sich: p
n und Mähren.

MRZ. 1941

58a

hausewege von dem Protektoratsangehörigen Franz
Eduard K u č e r a, geb. 7.12. 09 zu Pisek, wohnh.
Pisek, Bürgertgasse 49, Automechaniker und Karl
Š t r o s, geb. 12.1.02 zu Pisek, dort am Ufer Nr. 1364
wohnhaft, Beifahrer, überfallen und misshandelt.

Der in dieser Angelegenheit entstandene
Vorgang wurde am 20.12.40 dem Wehrmichtsgericht Böhmen
in Prag als Strafanzeige gegen Franz K u č e r a und
Andere wegen gefährlicher Körperverletzung begangen
unter Ausnützung der zur Abwehr gegen Fliegergefahr
getroffenen Maßnahmen - § 223 und 223a STGB - in Ver-
bindung mit § 2 der VO gegen Volksschädlinge vom 5.9.
1939 - RGBl. I, S. 168 - vom 6.9.39 übersandt.

In der am 15.1.41 in Budweis stattgefundenen
Verhandlung des Wehrmichtsgerichts Böhmen wurde
K u č e r a zu 9 Monaten und Š t r o s zu 5 Monaten
Gefängnis, beide wegen gemeinschaftlicher Körperver-
letzung verurteilt.

Inspektor B r o d h u n, Gruppe II/4 des Reichs-
protektors, teilte telefonisch am 21.12. folgendes mit:
Sein aus Hamburg stammendes Hausmädchen Grete O o s t i n -
g a wurde am gestrigen Abend gegen 21.15 Uhr, nachdem
sie die Manes-Brücke in Richtung Kleinseite passiert
hatte, kurz hinter der Brücke von einem Tschechen ange-
fallen und durch Schläge auf den Kopf verletzt. Nachdem
sie sich losgerissen hatte und entflohen war, hörte sie,
wie tschechische Schimpfworte ihr nachgerufen wurden.
Inspektor Brodhun führt diesen Überfall darauf zurück,
daß das Mädchen einige deutsche Lieder leise gesungen
hatte.

Der
teilte am
ein Hitler

Der in der
nicht eing
nichts ang

In

in Leipnik (OLB Olmütz) von zwei Tschechen und zwei Tschechinnen überfallen und unter Rufen "Warte, Du deutsches Schwein" mißhandelt.

Im Grandhotel in U () (in) wurde am Neujahrs Morgen ein de vier betrunkenen jungen Tschechen belästigt. Bemerkungen über die deutsche Wehrmacht stänkert. Der Offizier wies die Tschechen recht und entfernte sie aus dem Lokal nicht in Erfahrung gebracht werden, um Ortsfremde handelte.

In Böhmisch-Trübau wurde am 3.1.1941 gegen 13 Uhr ein Deutscher von einem Tschechen, angeblich einem Eisenbahner namens Anton V o r e l aus Parnik, von rückwärts über den Kopf geschlagen und mit den Worten : "Německy Hajsliku" beschimpft.

In der Nacht zum 1.1. 1941 um 2 Uhr entstand in Eipel eine Schlägerei zwischen Tschechen und Deutschen. An diesem Vorfall waren folgende Protektoratsangehörige beteiligt:

- 1.) J a n e č e k Josef, geb. am 1.11.1912 zu Eipel, wohnhaft Prag XI, Libertagasse Nr. 2, Pol. Wachmann bei der Polizeidirektion Prag,
- 2.) B e j r Vladimír, geb. am 27.2. 1910 zu Eipel, dort Haus Nr. 807 wohnhaft, Maschinist, und
- 3.) J a n e č e k Karl, geb. am 30.9.1911 zu Eipel, wohnhaft Prag XI, Brünnergasse Nr. 67, Kaufmann.

Diese 3 Personen wurden festgenommen. Bei diesem Zusammenstoß wurden folgende Reichsdeutsche verletzt:

- 1.) K l e m m Karl, wohnhaft in Eipel, Haus Nr. 242, Führer des SA-Sturmes 27/J 2, Organisationsleiter der NSDAP und Betriebsobmann der DAF, welcher einen Fußtritt an den rechten Oberschenkel und einen Schlag in das Genick erhielt;
- 2.) Emilie R ö h r i c h t, wohnhaft Eipel Nr. 572, durch einen Schlag in das Gesicht;

Uniformiertes Polizeiwachkorps in Prag.

Betrifft: Beschwerde über unehrbietiges Verhalten des zusehenden Publikums bei der feierlichen Vereidigung.

Prag, am 18. September 1940.

An das Präsidium der Polizei
in

Am 17. September 1940 wurde
rung sowie zum Ordnungs- und St

SS auf dem Altstädter
ellt.

Richtlinien bei, aus
en Wache, die Namen der
e der kurze Inhalt der

Im Sinne der dem Polizeioberstleutnant Havel, dem
zum Befehlshaber des SS-T. Inf. E. EBtl. II, SS-Obersturmführer
Sattler, entsendet worden war, mündlich erteilten Weisungen
der Raum des Altstädterringes rechtzeitig durch die Polizei
schaft geräumt. Die Gehsteige wurden sodann sowohl für die
Feier zusehende als auch für das aus der Zeltnergasse
Altstädterring Richtung Karlsplatz gehende Publikum

Weisungen/.

während der Feier einzelne Personen
ntlich ihrem Berufe nachgingen oder
r wurde um 12 Uhr eröffnet/ und
nicht vorher davon Kenntnis hatten,

B-106

dass am

Ich

ler stattfindet.

ss das Publikum, das am Gehsteig

von mir getroffenen Verfügungen wurden nicht
Verfügungen bezüglich der Kraftwagen der anwe
urden einigemal geändert; diese Aenderung wur
utschen Organen vorgenommen und wir hatten we
och wurden wir von diesen Aenderungen verstan
ein ungehöriges Verhalten festgestellt oder
so hätte die Wache bestimmt an Ort und Stelle

asse bis zur Ecke Riet
dem Wege, den das SS-
r Staatssekretär vor d
en Kommandanten in sei

Auf dem Rückwege -n
atssekretär in der SS-

II. Zug: Abteilung Lieben - befehligt Obleit. Soukup - bleibt
auf der Polizeistation in Josefstadt in Reserve. Eine
Schar wird in de

Zug: Abteilung König
Vognar - verblei

A l l g e m

über den reichsdeutschen Symbolen

die gesamten Feierlichkeiten führt:

R.

gt Pol. Obsteut. Jirásko.

Innenpolitisch muss man mit der verschärften Germanisation der tschechischen Länder in allen Richtungen rechnen. Massenauswanderungen der tschechischen Bevölkerung inklusive der Bauern, wie es die Okkupanten in Polen und Lothringen praktizieren, sind nicht ausgeschlossen. Die Germanisationsmassnahmen gehen Hand in Hand mit dem schmeichelhaften Locken an die Adresse der tschechischen Bourgeoisie. Die durch Goebbels eingeleitete Kampagne über die sogenannte Reichsgesinnung der Tschechen ist dessen Beispiel.

Die bisherigen Siege Deutschlands und seine vermutliche feste Herrschaft über das kapitalistische Europa macht im tschechischen Lager Differenzen über den weiteren unvermeidlichen Weg des Volkes. Der hauptsächliche nicht emigrierten Bourgeoisie preist er Profitgründen die Untertänigkeit aus Berlin dies als den einzigen Weg zur Erhaltung der loyalen Kampagne des "Narodni souručenství" spiel.

Unsere Linie zum Kampf für die nationale Freiheit des tschechischen Volkes bleibt dieselbe. / kleinen den Zusammenhänge und dessen Bedeutung

chischen Volkes gegenhalten und zu stärken gegen die zu Berlin im tschechischen Lager zu verschärfen. Gleichzeitig ist die Aushungerung und durch die Okkupanten geeigneten Formen zu für unser Vorsehen im

99a

St. B. 100

2. Wv.am ^{15.} 4.3.1941 bei mir.

93419

5

27. Juni 1941.

St.S.VII B - 98.

1
27. VI. 1941

An Herrn
Major H a r t e l ,
P r a g VII,
Sommerbergstrasse 651.

Sehr geehrter Herr Major!

In Sachen Polizeiwachmann Kinzl erwidere ich, daß Inspektor Schneider die angeschlossene Darstellung als Erwiderung auf die dort. Einlassung gegeben hat. Diese Darstellung veranlaßt mich, Sie zu bitten, nunmehr die Personalien des Schaffners sowie einen Rufbericht und einen Strafregisterauszug über bzw. für den Kanzleioffizianten Reimann mitzuteilen.

Mit dem Ausdruck vorzüglicher Hochachtung

to

Oberregierungsrat.

2.

Wvl. am 26. ^{8.} 6. 1941 bei dem Unterzeichner.

Klueider

21/2. 41.

Zum Schreiben von Herrn Major Hartel führe ich an:

Der erwähnte Wachmann fuhr auf der Vorderplattform. Der von mir erwähnte Schaffner und ich auf dem Anhänger mit Mitteleinstieg. Der Wachmann kann also meine Bemerkung nicht gehört haben. Er war auch während des Gesprächs bis ich ihn herbeirief ca. 6-8 m entfernt. Wie lange sich Reimann bei der Unterhaltung dabei befand, kann ich nicht beurteilen, da er erst versuchte, sich einzumischen, als ich mit dem Disput mit dem Schaffner zu Ende war. Auf Umfrage des Schaffners, der, meiner Ansicht nach, nicht Deutsch können wollte, hat sich nicht der angeführte

tere Frau zum Dolmetsch den Eindruck, daß e

chaffners erübrigte s hatte.

habe ich nicht abgele ng wie geweigert), son Fahrt in den Dienst w

Prag, den 25

Ing. Eliáš .

la
vo:
So
st
di
Di
be
ge
pi

2

überzahlen. Ich habe schon den zuständigen deutschen Stellen über diese Angelegenheit referiert und darauf hingewiesen, daß z.B. in den Sudetengau ganze Autos mit Lebensmittel herausgeschafft werden, die hier unter der Hand gekauft und mit Ueberpreisen bezahlt wurden. Es wurde mir darauf geantwortet, daß man diese Geschäfte nie ganz ausrotten könne.

Unsere innenpolitische Situation sehe ich im grossen und ganzen als stabilisiert an. Zur Zeit der sogenannten politischen Ferien erwarte ich keine Ereignisse, die einigermaßen die Ruhe, in der sich unsere Politik jetzt befindet, aufwirbeln könnte. In den letzten Tagen hatten wir Umstände mit der Aktion des General Bláha, der sich bemühte, Freiwilligenformationen gegen die Bolschewiken aufzustellen. Durch Ueberlegungen seitens deutscher Kreise wurde diese Frage mit einer Ablehnung dieses Gedankens gelöst. Ich selbst war energisch dagegen, daß solche tschechische Freiwilligenformationen aufgestellt würden. Ich habe Erfahrungen mit unseren tschechischen Leuten. Ich fürchtete mich vor einer Blamage. Ich bekam die Nachricht, daß sich in die Freiwilligenformationen radikalste kommunistische Elemente melden wollen, um dann eine deutschfeindliche Propaganda durchführen respektive überlaufen zu können. Es hätte sich dann die Geschichte der Legionen aus dem Weltkrieg wiederholt, nur noch in einem schlimmeren Masse. Einige unserer Leute sind solche Draufgänger (sigři), ich kenne sie aus dem ehemaligen österreichischen Infanterieregiment 28 und 4. Deshalb haben wir uns auch energisch gegen diesen Gedanken gestellt; ich wünschte Bláha nicht, daß dies verwirklicht würde, da wir eine ähnliche Enttäuschung erleben könnten, wie in der Slowakei und die Deutschen hätten uns dann vorgeworfen, daß wir dies absichtlich getan hätten.

In der Slowakei ist der grösste Teil der slowakischen Soldaten desertiert und sie halten sich jetzt in der Tatra, in den Karpathen und in Orten auf, wo man sie schwer in die Hände bekommen kann. Auch an der Front ist etwas geschehen, was die wirkliche Einstellung der Slowaken beleuchtet. Die slowakische Armee musste jetzt die Demobili-

sierung anordnen, um wenigstens die Ernte einbringen zu können, da sie zu Hause keine Leute hat.

Der Herr Vorsitzende F o u s e k muss sich jetzt

se
ch
si
wi
Pa
di
ge
ma
is
is
di
sc
50
Ak
Er
Dr
de

en hat. Heute
oppel zwischen
aber selbst
kraft mindestens
en zu können.
Hauptsorge die
eines gewissen
e ausgeübt wurde
en misse, die

er im Hinblick auf seine jetzige Stellung nicht habe beherrschen können. Doch dies sind Probleme für den Herbst.

Dozent Dr. K l i m e n t versucht manchmal verschiedene politische Motive zur Geltung zu bringen. Während der heutigen Verhältnisse kann man sich aber nicht mit reiner Politik befassen, sondern man muss sich der Lösung praktischer Fragen zuwenden. Doz. Kliment hängt manchmal mit seiner politischen Theorie in der Luft und daraus entstehen manchmal kleinere Missverständnisse.

Ich selbst sehe die Lösung der schw
so, daß ich einfach mit F r a n k zusammen
alles ins Gesicht sage, ob es ihm gefällt od
mache die Beobachtung, daß er mir oft recht
um eine vernünftige Erfassung der Situation,
gar nicht so schwer ist, sind doch schon so
geklärt worden. Entschieden bin ich gegen ei

zu meinem verantwortlichen Beamten manchmal Dinge, daß dieser verantwortliche Beamte sich äussert, daß er direkt Angst hat, solche Dinge zu hören, wie kritisch dies den Deutschen gegenüber sei. Und auf der anderen Seite geht er und-----

Der Herr Präsident wird jetzt immer nur 2 Tage in Prag sein und den Rest der Woche wird er in Lana verbringen. Ich bemühe mich ihn dazu zu bringen, wenigstens 14 Tage ununterbrochen in Lana zu bleiben.

Zum Schluss der Unterredung teilte Dr. D i t t - r i c h mit, daß Dr. P o p e l k a telefonierte habe, der Herr Ministerpräsident

F.d.R./d.Ue.

Kollage L

Abschrift.

Der Reichsführer-//
B-Nr. I 277/41 Ads.

Berlin SW 11, 22.4.41

Lieber Parteigenosse Frank!

Ich komme erst heute dazu, Ihren Brief vom 26.2.41 zu beantworten, da ich die Angelegenheit E l i a š erst noch besprechen wollte.

Insgesamt ist die Tendenz des Führers, jetzt in der Tschechei nichts anzurühren und den jetzigen Zustand, soweit er sich nicht von selbst irgendwie ändert, zu belassen. Sollte E l i a š wirklich fliehen und dies nicht zu verhindern sein, so wäre die Schuld von ihm und seinem ganzen Kreis so klar zutage gelegt, daß man daraus immer zu einer Zeit, die uns paßt, alle Konse-

n ziehen könnte.

s Briefes vom

r !

r .

A b s c h r i f t .

Der Chef der Sicherheitspolizei
und des SD

Berlin SW 11, den 7. April 1941.
Prinz Albrechtstr. 8.

IV D 1 A - B.-Nr. 563/40GRs-190.

1. Ausfertigung.

An den

H

S

i

B

B

L

V

K

S

p

R

b

i

139a

7) bemerk: ^{off.} Die neue Lagerungseinheit
ist kostengünstig und leicht zu montieren. Die
Lagerung

2/2. d. d.

1. 29/4.47.

10

Jungmannstrasse 1

Sehr geehrter Herr

Der Herr Staatsse
20.d.Mts. - Zeich

f

" K R I E G E R B U N D "
Prag II., Jungmannstrasse 17.

Prag, am 20. Jänn

Nr.2153 res.Gen.Bl/Ko.

Prag.

Ihre Exzellenz :

meinem Bedauern erfahr
Herrn Staatssekretär
bin an meinen Nichter
bitte Herr Staatssekr
Freitag den 24. dieses Monats zu empfangen.

Für den:

Gen. Blaha

General der. Gend.a.D.Otto Blaha,
kom.Leiter des Kriegerbundes,
Prag II., Jungmannstrasse Nr.17.

Gt. S. 113
Vorgang liegt bei.

Sicherheitsdien
SD-Leitabschni

B 5 - FA.202

alt dieses auferst wer
rsönlichkeit General B
lständigen. In der Hau
f die Person Bláha's f

ab September 1939, als
r tschechischen Innenp
lt sein Tagebuch fast
esuche bei tschechisch

deutsch-tschechische Zusammenarbeit, das soweit ehrlich gemeint sein mag, als es der opportunistischen Überlegung Bláha's entspringt, daß ohne eine Zusammenarbeit mit den Deutschen ein politisches Leben der Tschechen unmöglich ist, kann nicht darüber hinweg täuschen, daß Bláha im Grunde tschechisch-national ist und restlos im tschechischen Lager steht. Dafür liefert besonders seine rege Interventionstätigkeit für tschechische Häftlinge genügend Beweise. Besondere Beachtung muß jedoch der Rolle Bláha's als Zwischenträger zwischen Deutschen und Tschechen geschenkt werden. Auch seine Bemühungen um die Schaffung eines tschechischen Kriegerbundes scheinen weniger von ideellen Erwägungen auszugehen. Es scheint ihnen vielmehr die Absicht zu Grunde zu liegen, sich mit einem Frontkämpferverband eine legale Position zum Mitreden in der tschechischen Innenpolitik zu verschaffen.

Insgesamt muß daher die bereits früher gegebene Beurteilung über Bláha dahingehend aufrecht erhalten werden, daß dieser wohl von der deutschen Seite aus als Werkzeug benützt und ausgespielt werden kann (z.B. zum Vortreiben eines legionärfreien Frontkämpfervereins), daß er jedoch keineswegs Vertrauen oder eine Autorisierung in irgendeiner Form verdient.

Bláha
44-Oberkornbannführer

Nationalsozialistischer Reichskriegerbund
(Ryffhäuferbund)
Gaukriegerführung Sudetenland

Gaueverbundungsführung

Beleg: Res Nr 159 C/E
Betrifft: Tschech. Soldaten-
bund.
Bezug:
Anlagen:

148
Prag, 11. Dezember 1940
Czerninpalast, Seencul 601-41, Blappe 3261

Herrn
Staatssekretär
Karl Hermann Frank,
SS-Gruppenführer,
Prag IV, Czerninpalast.

Um die durch General Blaha gebildete Organisation der tschechischen Frontkämpfer aufzulösen, berief Gen. Blaha die Kameradschaftsführer

Als er die Absicht
er bei allen Anwesenden
denselben gezwungen die
Gen. Blaha wird
Satzungen vorlegen.

Wie mir Gen. Blaha
persönlich aufgefordert
seine Organisation an die

Obstlt.a.D.

473/12.

SD 16. XII. 1940

Lab. am 2. 1. 1941 für den
Unterschied.

St. G. 1/2 2 10

10/12.40.

3. 1. 1941 vorgef. flm.